

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Kalasadaman raitiotieliikenteen yleissuunnitelma ja Vallilanlaakson raitiotien asemakaavaluonnos ja asemakaavan muutosluonnos.

Vuorovaikutusraportin sisältö

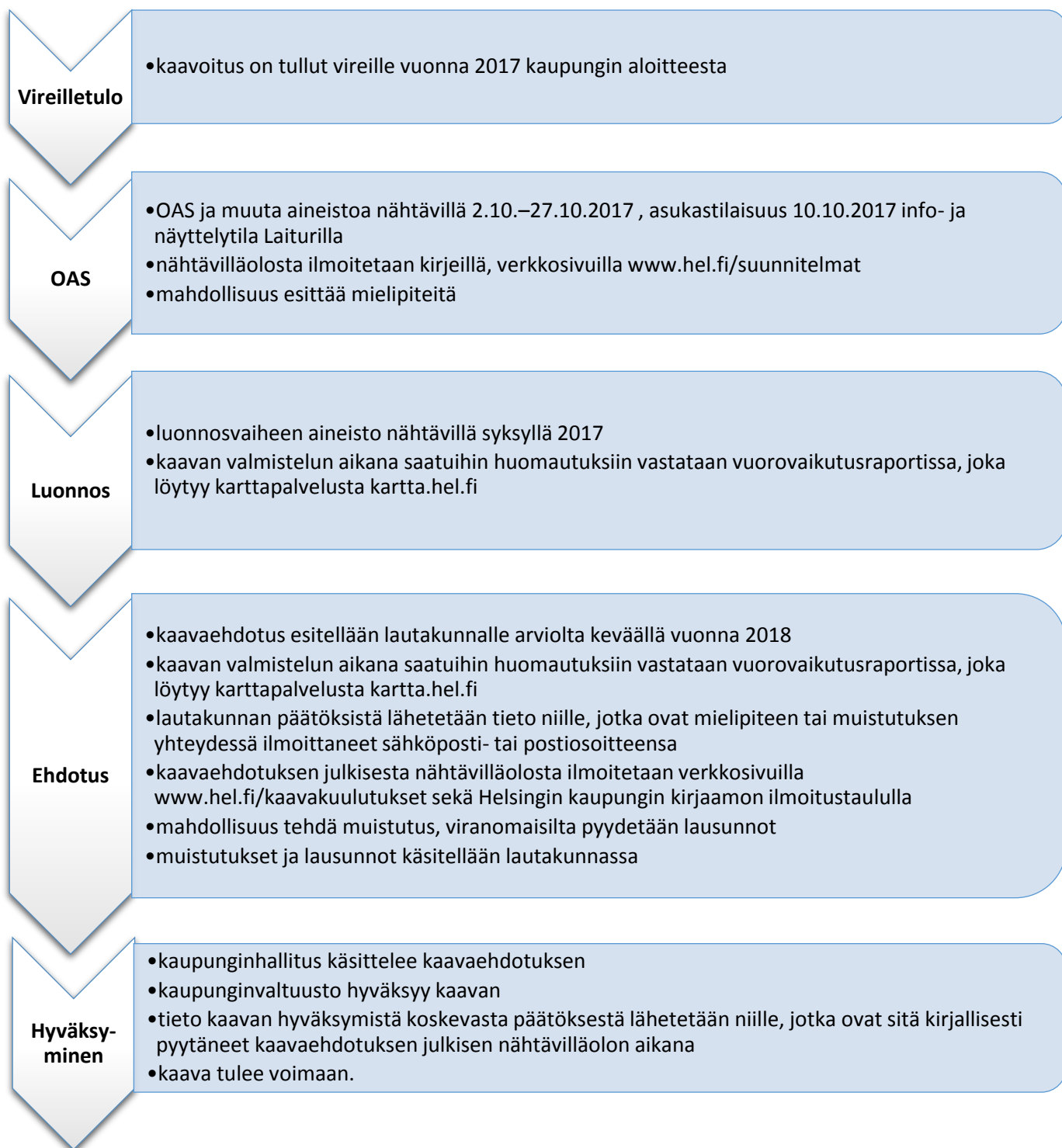
Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot Kalasadaman raitiotieliikenteen yleissuunnitelman sekä Vallilanlaakson raitiotien asemakaavaluonnoksen ja asemakaavan muutosluonnoksen (kaavaratkaisu) valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITE

Asukastilaisuuden 10.10.2017 muistio

Vallilanlaakson raitiotien kaavoituksen eteneminen



YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Kalasadaman raitiotieliikenteen yleissuunnitelman, Vallilanlaakson asemakaavaluonnoksen ja asemakaavan muutosluonnoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo 2.10.–27.10.2017

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Kumpulan kartanon, kasvitieteellisen puutarhan ja Vallilan siirtolapuutarhan ympärille rakentuvan viheralueen säilymiseen kulttuurihistoriallisesti ja avoimena viherympäristönä sekä raitiotien toteuttamiseen nurmiratana.

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- kaupunkiympäristön toimiala, pelastuslaitos
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Kulttuuripalvelukokonaisuus, Kaupunginmuseo
- Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristö keskus (ELY)

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL) toteaa (23.10.2017), että se on osallistunut Kalasadaman ja Pasilan välisen raitiotieyhteyden yleissuunnitelman laadintaan, eikä sillä siten ole huomautettavaa asemakaavojen ja asemakaavamuutosten sisältöön.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY) vesihuolto toteaa (26.10.2017), että sillä ei ole huomautettavaa asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Pelastuslaitos toteaa (10.10.2017), ettei sillä ole lausuttavaa tässä vaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Helsingin kaupunginmuseo toteaa (27.10.2017), että Vallilanlaakson avoin viherympäristö, joka muodostuu entiseen Kumpulan kartanon mäjöoseen sijoitetusta tieteellisestä puutarhasta ja niitä ympäröivästä julkisesta viheralueesta tulee säilyttää kulttuurihistorialliset arvot huomioon ottaen. Kaikki Helsingin siirtolapuutarhat, Vallilan siirtolapuutarha mukaan lukien, on arvostettu Helsingin yleiskaava 2020:ssä kulttuurishistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiksi kohteiksi, joita tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Vallilan siirtolapuutar-

han ympäristöön on vuosikymmenien kuluessa sijoitettu niin asuinrakentamista kuin liikunta- ja laitosrakennuksia. Kumpulan kartanon ja Vallilan siirtolapuutarhan välinen vyöhyke on kuitenkin säilynyt rakentamattomana ja näkymiltään avoimena. Yliopiston kasvitieteellisen puutarhan istuttaminen Kumpulan kartanon ympärille on entisestään vahvistanut koko Vallilanlaakson viherluonnetta. Entisen satamaradan muuttaminen joukkoliikennekaduksi ja autoliikenteen tuominen Kumpulan kartanon ja Vallilan siirtolapuutarhan väliselle vyöhykkeelle vaarantaa koko miljöö.

Kaupunginmuseon johtokunta totesi kuitenkin joukkoliikennekatuun liittyvästä aloitteesta 19.3.2008 antamassaan lausunnossa seuraavasti: ”Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että Vallilanlaakson miljöö ja kulttuurihistorian kannalta luonteva ratkaisu voisi olla – mikäli liikenteellistä tarvetta tulevaisuudessa ilmenee – Arabianrannan ja Pasilan välillä toteutettava raitiotieyhteys, joka käyttäisi hyväksi käytöstä vapautuvaa satamaradan pohjaa. Saasteeton raitiotie kunnioittaisi siirtolapuutarhan rauhaa ja tekisi kunnia kaupunkikulttuurin merkittävälle muistijäljelle, satamaradalle. Bussikalustolla toteutettava Tiedelinjan 506 liikenne tulisi linjata kulkemaan siirtolapuutarha-alue kiertäen esim. aloitteen mukaisesti Teollisuuskadun / Aleksis Kiven kadun – ja Sturenkadun kautta. Näillä ratkaisulla turvattaisiin Kumpulan kartanon, kasvitieteellisen puutarhan ja Vallilan siirtolapuutarhan ympärille rakentuvan viheralueen säilyminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaana vehreänä keitaana.

Edellä mainitun perusteella kaupunginmuseo pitää mahdollisena raitiotien linjaamista Vallilanlaaksoon paikalle, jossa kulki 2010-luvulle asti 1960-luvun puolivälissä Pasilasta Vallilanlaaksosta Sörnäisten ratapihalle rakennetun satamaradan osa. Asemakaavalla tulee kuitenkin varmentaa, ettei alueesta myöhemmin muodosteta tai sen viereen liitetä moottoriajoneuvoliikenteen väylää. Raitiotie tulee toteuttaa nurmirtana, jolloin se vähemmän nousee esiin vehreästä maisemasta. Lisäksi kaupunginmuseo painottaa, että esillä olevan liikenteen yleissuunnitelman mukaisesti raitiovaunukaistan vierellä kulkevaa pyöräkaistaa tai – tietä ei saa erottaa raitiovaunukaistasta rakenteellisilla aidoilla, vaan eri toimintojen erottamiseen tulee käyttää ainoastaan istutuskaistoja, puus-toa tai muita viherelementtejä. Uuden toiminnan myötä väistämättä tulevien rakenteiden lisäksi Vallilanlaakson avoimeen viherympäristöön ja – maisemaan ei pidä tuoda mitään näkymiä katkaisevia tai kuilumaisia tiloja luovia rakenteellisia elementtejä.

Vastine

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että kaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokas Vallilanlaakson itäosan raitiotierata ympäristöineen suunnitellaan maisemaltaan avoimena kulttuuriympäristönä. Mitoitus eri toiminnoille Vallilan siirtolapuutarhan ja

Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan välimaastossa on hyvin tiukka. Tälle osuudelle suunnitellaan myös hulevesien johtamista ja viivytystä, joka on tulevaisuudessa välttämätöntä, jotta Vallilan siirtolapuutarha ei tulisi kärsimään mittavista, tulvia muodostavista hulevesiongelmista. Eri kulkumuotojen erottamisperiaatteisiin palataan tarkemman suunnittelun yhteydessä. Tavoitteena on selkeä, turvallinen ja kulttuurimaisemaan sopiva ympäristö. Raitiotie toteutetaan nurmiratana, eikä kaava mahdollista radalle, eikä sen yhteyteen moottoriajoneuvoliikenteen väylää.

Helen Oy toteaa (27.9.2017), että suunnittelualueella, Mäkelänrinteen uimakeskuksen takana, sijaitsee DN200 kaukolämpöjohto. Se on tarpeellinen siirtoyhteys tulevaisuudessakin.

Vastine

Siirtoyhteyden toimivuus voidaan turvata jatkosuunnittelussa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat puiston ja virkistysympäristön ja maiseman muuttamiseen, jalankulkuyhteyksien katkeamiseen, puiston käyttömahdollisuuksien huonontumiseen, raitiotieliikenteen vaatimiin tilavarauksiin ja mitoituksiin sekä raitiotieliikenteen aiheuttamiin pöly- ja meluhaittoihin, turvallisuuteen, raitiotielinjan tarjoamaan palvelutasoon ja sen kustannuksiin ja perustamistapaan. Lisäksi kiinnitettiin huomiota liian nopeaan suunnittelun etenemiseen ja siihen, että ei ole realistista esittää lautakunnalle päätettäväksi alustavaa suunnitelmaa, jossa monet tekniset ja ympäristöesteettiset asiat ovat avoinna. Kirjallisia mielipiteitä saapui 29 kpl.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Kävely- ja vaihtoyhteydet Hämeentien ja Kustaa Vaasan tien raitiotie- ja bussilinjoilta ja Kumpulan kampukselta

Useassa mielipiteessä toivottiin, että vaihtoyhteyksiin Kalasataman raitiotieltä Hämeentietä Arabianrantaan kulkeville raitiolinjoille kiinnitettäisiin enemmän huomiota. Kävely-yhteydet ovat esitettyjen luonnosten mukaan hankalia sekä lähimmiltä bussi- ja raitiotiepysäkeiltä että Kumpulan kampukselta ja Arabian kauppakeskuksen suunnalta Hämeentien sillan alla olevalle pysäkille. Pysäkin yhteyteen esitetään myös pyöräpysäköintiä.

Vastine

Hämeentien sillan alla oleva raitiotiepysäkki on sijainniltaan kompromissi jalankulkuyhteyksien kannalta, yhteystarpeiden kohdistuessa sekä Kumpulan kampuksen että Arabianrannan ja Arcadan kampuksen

suuntaan. Kaksi erillistä pysäkkiä näille alueille sijoittuisivat liian lähelle toisiaan.

Vaihtoyhteydet Hämeentien raitiolinjoille ja busseille ovat tässä ratkaisussa pitkiä, mutta niiden lyhentäminen ei onnistu ilman merkittäviä infratoimenpiteitä. Niiden suunnittelu on rajattu tarkoituksella tämän hankkeen ulkopuolelle, koska tärkein tavoite on ollut Kalasataman ja Pasilan välinen joukkoliikennenyhteys. Kävely-yhteyksien kehittäminen on tarpeen huomioida jatkosuunnittelussa liittyen alueen maankäytön ja liikennejärjestelyjen kehittämiseen sekä Viikin-Malmin raitiotien suunnitteluun. Myös pyöräpysäköinnin järjestämistä pysäkin yhteyteen selvitetään.

Pysäkki Vallilanlaaksoon

Mielipiteissä esitettiin raitiotiepysäkin toteuttamista myös keskelle Vallilanlaaksoa, jotta raitiotie palvelisi myös lähistön asukkaita ja puiston, erityisesti jalkapallokentän käyttäjiä.

Vastine

Vallilanlaakson raitiotieosuudelle Hämeentien ja Mäkelänkadun välille ei ole suunniteltu pysäkkiä. Koska Vallilanlaakson alueella ei ole merkittävää maankäyttöä, yhteys on raitiotien näkökulmasta nopea siirtymäosuus. Laakson keskellä oleva raitiotien ylityspaikka suunnitellaan riittävin liikenteenohjausjärjestelyin turvallisesti ja sujuvaksi kaikille osapuolille.

Raitioliikenteen suunnittelussa pyritään siihen, että pysäkeillä olisi jatkuvaa käyttöä. Mahdolliset pysähtymiset pysäkeillä tulee huomioida aikataulusuunnittelussa, jotta liikenne on luotettavaa ja säännöllistä. Siksi pysäkit, joilla pysähdytään vain toisinaan, eivät ole tavoiteltavia. Pysäkin kohdalla raitiovaunun pitää hidastaa joka tapauksessa, vaikkei sille pysähdytäkään.

Mäkelänkadun varren nykyiset raitiovaunu- ja bussipysäkit ovat kohtuullisen kävelymatkan päässä jalkapallokentältä. Vaikka uudet pysäkit eivät ole nykyistä lähempänä Kumpulan asutusta, toteutettava raitiotieyhteys tarjoaa alueelta nykyistä paremmat yhteydet erityisesti Kalasataman suuntaan.

Yhdysraiteen toteuttaminen Arabianrannasta ja Kustaa Vaasan tieltä Pasilan suuntaan

Mielipiteissä toivotaan raideyhteyden suunnittelemista Hämeentieltä ja Kustaa Vaasan tieltä Vallilanlaaksoon Pasilan suuntaan tarkemmin, jotta se mahdollistaisi raitiolinjan Arabianrannan suunnasta Pasilaan ja tulevan Tiederatikan yhteyden Viikin suunnasta Pasilaan.

Vastine

Yhdysraiteen toteuttaminen Hämeentien ja Kustaa Vaasan tien raitioiteilta Vallilanlaakson raitiotielle ei sisälly tähän suunnitelmaan. Yhteyden tarve on kuitenkin tiedostettu ja syytä nostaa esiin jatkosuunnittelussa liittyen alueen maankäytön ja liikennejärjestelyjen kehittämiseen sekä Viikin-Malmin raitiotien suunnitteluun. Haukilahdenkadulta Hermannin rantatielle Vallilanlaakson suuntaan kääntyminen on rata-geometrian kannalta huonosti toteutettavissa.

Nyt suunniteltava raitiotie mahdollistaa liikennöinnin Arabiasta Kalasataman suuntaan, mutta tässä vaiheessa tällaista raitiolinjaa ei ole suunniteltu. Jos linjaliikennettä tälle reitille tulisi, pitäisi Haukilahdenkadulle toteuttaa raitiovaunukaistat luotettavan liikennöinnin varmistamiseksi. Arabianrannan päätepysäkin kapasiteetti voi rajoittaa Arabiaan liikenöivien raitiolinjojen määrää.

Haukilahdenkadun radan käyttö

Mielipiteessä toivottiin, ettei Haukilahdenkadulle tulisi ylimääräistä liikennettä ja melua.

Vastine

Haukilahdenkadulle rakennetaan yhteysraide nykyiselle rataverkolle Hämeentien ja Hermannin rantatien väliin. Rata toteutetaan sekaliikennekaistoin ja kadun pohjoisreunaan jää kadunvarsipysäköintiä. Raitiovaunut käyttävät yhteyttä päästäkseen Koskelan varikolta linjareitille ja takaisin, eli kadulla kulkee muutamia vaunuja aamuisin ja iltaisin sekä satunnaisesti päivän aikana – kadulle ei tule tässä vaiheessa säännöllistä ja jatkuvaa raitioliikennettä. Tulevaisuudessa, jos Hämeentieltä Kalasatamaan syntyy linjaliikennettä, katualuetta voidaan leventää raitiovaunukaistojen toteuttamiseksi.

Mielipiteissä on esitetty huoli Hermannin rantatien liikenteestä ja sen aiheuttamasta melusta ja saasteista sekä kadun ylittämisen hitaudesta, sekä liikenteen sujuvuudesta. Bussikaistat nähdään tarpeellisina.

Raitiotieyhteyden jatkaminen Pasilasta Meilahteen

Mielipiteessä esitettiin raitiotieyhteyden jatkamisen Pasilasta Meilahteen olevan hyväksi poikittaisyhteyksien kannalta ja ensiaskeleena Tiederatikan toteuttamiselle.

Vastine

Raitiolinjan jatkamista Pasilasta länteen esimerkiksi Meilahden suuntaan käsitellään jatkossa Kalasataman raitiotieiden linjastosuunnittelun yhteydessä ja vastuutahona on Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL). Linjan jatkossa pitää huomioida sen vaikutukset raitiolinjaston kokonaisuuteen.

Vallilanlaakson raitiotieyhteys ei ole hyödyllinen

Mielipiteissä on esitetty, että raitiotieyhteys ei palvelisi Isonniityn ja Kumpulan alueita eikä paranna yhteyksiä Kalasatamaan tai Pasilaan. Liikennetarpeita pidetään epärealistisesti arvioituna ja ylimitoitettuna.

Vastine

Suunniteltu raitiotieyhteys ei tuo joukkoliikenteen pysäkkejä lähemmäs Isonniityn ja Kumpulan alueita, mutta tuo nopean yhteyden Kalasataman suuntaan Uintikeskuksen ja Hämeentien sillan kohdan pysäkeiltä.

Liikenne-ennusteiden mukaan kysyntä Vallilanlaakson raitiotieosuudella on suurta jo vuoden 2025 ennustetilanteessa, eli käytännössä heti kun raitiotie valmistuisi. Matkustajamäärien arvioidaan perustuvan suurelta osin jo nykyisin olemassa olevaan kysyntään Kumpulan kampukselta ja Arabianrannan eteläosista Pasilan suuntaan, jota Kalasataman uusi maankäyttö edelleen kasvattaa.

Raitiotieyhteys Kalasatamasta Pasilaan pitäisi toteuttaa nykyisen katu- ja raideverkon läpi tai Teollisuuskatua

Mielipiteissä esitetään, että raitiotieyhteys Kalasatamasta Pasilaan pitäisi toteuttaa nykyistä rataverkkoa pitkin Vallilan läpi tai kehittämällä nopeaa joukkoliikenneyhteyttä Teollisuuskadulla.

Vastine

Suunnittelun lähtökohtana on ollut joukkoliikenneyhteyden kehittäminen Kalasataman alueen sisällä ja sieltä Pasilan suuntaan. Valittu Vallilanlaakson reitti toteuttaa näitä molempia tavoitteita ja parantaa joukkoliikenneyhteyksiä Pasilaan lisäksi Kumpulan kampukselta ja Arabianrannan eteläosista. Vaikka em. alueiden kävelyetäisyydet pysäkeille ovat pitkiä, yhteys on silti olemassa olevia parempi.

Teollisuuskadun käytävän joukkoliikenneyhteyksien kehittäminen Kalasataman ja Pasilan välillä on tarpeen riippumatta Kalasataman raitiotieiden toteutumisesta. Tämä yhteys palvelee Kalasatamaa kuitenkin vain yhdestä kohdasta, suunnitelman mukainen raitiotieyhteys puolestaan palvelee koko Kalasataman aluetta etelästä pohjoiseen.

Maanalainen raitiotieyhteys Vallilanlaakson kohdalla

Mielipiteissä kysytään, eikö raitiotien toteuttaminen voisi odottaa Pasilan-Vallilanlaakson maanalaisen yhteyden toteutumista tulevaisuudessa.

Vastine

Helsingin uudessa yleiskaavassa on varauduttu maanalaiseen pikaraitiotie- tai metroyhteyteen Pasilan ja Vallilanlaakson välillä. Yhteyksistä ei ole vielä tehty tarkempaa suunnittelua ja niiden tarpeen nähdään olevan vielä pitkän ajan päässä. Kalasataman raitioteiden yleissuunnitelman yhteydessä tehdyt liikenne-ennusteet osoittavat, että maanpäälliselle poikittaiselle joukkoliikenneyhteydelle on olemassa suurta kysyntää jo nyt ja Kalasataman alueen kasvu lisää sitä jatkuvasti.

Tiederatikka ei ole tarpeellinen

Mielipiteessä kyseenalaistetaan Tiederatikan tarpeellisuus.

Vastine

Kalasataman raitiotieyhteys toimii mahdollisena osana tulevaa Tiederatikan reittiä Vallilanlaaksosta Pasilaan. Tiederatikka-hanketta ja sen tarpeellisuutta käsitellään erikseen osana Helsingin uuden yleiskaavan pikaraitiotieverkkoa.

Raitiotien turvallisuus Vallilanlaaksossa

Mielipiteissä esitetään huoli nopeasti kulkevan raitiotien aiheuttamasta vaarasta Vallilanlaaksossa liikkujille ja oleskeleville, erityisesti lapsille.

Vastine

Raitiotien nopeusrajoitusta Vallilanlaaksossa ei ole vielä päätetty. Rata-alue pyritään erottelemaan muusta maankäytöstä siten, ettei sinne eksytä vahingossa ja näkemäalueet radan vierellä ovat hyvät. Suunniteltu linjaus ei katkaise puiston nykyisiä jalankulkureittejä ja ylityspaikat ovat nykyisten kulkureittien kohdilla. Tasoylityspaikkojen järjestelyt suunnitellaan siten, että liikkuminen kaikilla kulkumuodoilla on turvallista ja sujuvaa, esimerkiksi liikennevaloin. Raitiovaunujen nopeus määritetään liikenneympäristöön sopivaksi.

Bussiliikenne myös Vallilanlaakson joukkoliikennekadulle

Mielipiteessä esitetään, että myös bussilinjat käyttäisivät samaa reittiä, koska ratikkaliikenne ei siitä kärsi.

Vastine

Reittiä suunnitellaan pelkästään raitiovaunuille tarkoitettuna, jotta yhteys voidaan toteuttaa raitioliikenteelle mahdollisimman sujuvana ja toisaalta jotta puistoalueelle aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa. Nurmiratana toteutettava raitiotie sulautuu viheralueeseen, tuottaa vähemmän melua ja estää tehokkaasti asiattoman ajoneuvoliikenteen ajautumisen puistoalueelle.

Hanke katkaisisi pohjoisesta jalankulkuyhteyden Vallilanlaaksoon ja Vallilasta päin Kumpulanlaaksoon.

Vastine

Pohjoinen, Kumpulanlaakson suunnan jalankulkuyhteys Vallilanlaaksoon säilyy. Myös jalankulkuyhteys Vallilasta päin Kumpulanlaaksoon säilyy.

Jalankulkuyhteydet risteävät suunniteltua raitiotielinjaa kahdessa kohdassa, joista toinen on tasoylitys ja toinen siltaylitys. Ylityskohdat sijaitsevat nykyisillä paikoilla. Jalankulkuverkoston rakenne säilyy nykyisen kaltaisena.

Yleiskaavassa alue on merkitty kaupunginosapuistoksi. Miten puiston toimivuudesta huolehditaan

Vastine

Voimassa olevassa yleiskaavassa Vallilanlaakson ja Kumpulanlaakson kokonaisuudet on merkitty alueelliseksi kaupunginoaspuistoksi jota kehitetään monipuolisena toiminta-, kohtaamis-, kulttuuri- ja luontoympäristöinä. Alueelle saa rakentaa tarpeellisia yhdyskuntateknisen huollon tiloja ja liikenneväyliä.

Raitiotielinjan suunnittelun yhteydessä puiston toimivuudesta huolehditaan siten, että mahdollistetaan nykyisen kaltaisen puistokäytäväverkoston säilyminen. Raitiotielinjan viereen on linjattu nopean pyöräilyn reitti, Baana. Vallilanlaakson nopean pyöräilyn linja on osa laajempaa Helsingin uuteen yleiskaavaan merkittyä Baanaverkostoa. Baana kanavoi pyöräilijöiden kulkua ja siten rauhoittaa puiston ydinalueita.

Vallilanlaakson raitiotieaineistossa ei oteta minkäänlaista kantaa puiston ja viheryhteyden säilymiseen ja toimimiseen

Vastine

Vallilanlaakson asemakaavan ja asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on liitteenä kartta ”Vallilanlaakson raitiotie, Suunnittelun tavoitteet ja alue”. Kartassa on esitetty puistokäytäväverkoston säilyminen ja toimiminen raitiotien toteutuessa. Puiston käytön

säilyminen nykyisen kaltaisena ja raitiotien sovittaminen puistoympäristöön siten, että sen aiheuttama haitta on mahdollisimman vähäinen, ovat suunnittelun lähtökohtia ja tavoitteita.

Laaksomaisemaa ei voida hahmottaa yhtenä monipuolisena kulttuurimaisemakokonaisuutena raitiovaunuliikenteen rikkoessa maisemakuvaa

Vastine

Vallilanlaakson itäosan laaksomaisema erottuu selkeästi. Laakson tasaista ja melko avointa tilaa reunustavat puustoiset rinteet. Rinteen lakien kerrostalojen vyöhyke korostaa Vallilanlaakson ulottuvuutta ja tilaa. Laakson keskiosassa on metsäinen alue, joka katkaisee laaksomaiseman.

Vallilanlaakson itäosassa raitiotie ja baana myötäilevät laakson pohjoisreunaa. Laakson keskiosassa, laakson kapeimmilla kohdin, raitiotielinja vaihtaa puolta. Länsiosassa raitiotie myötäilee laakson eteläreunaa.

Laakson keskiosan puustoa poistetaan raitiovaunun ja baanan vaatiman tilan leveyden verran. Raitiolinjan korkeus maanpinnan tasosta ei tule oleellisesti nousemaan, joten korkea penkka ei tule rajamaan laaksomaisemaa. Raitiotie toteutetaan nurmiratana ja tavoitteena on integroida rata-alue ympäröivään puistoympäristöön.

Pikaraitiotie keskellä puistoa ei toimi. Radan rakentaminen vaatii puistoon sellaisia massiivisia muutoksia jotka huonontavat puiston käyttömahdollisuuksia ja kauneusarvoja ja ovat vaaraksi etenkin lapsille.

Vastine

Raitiotie on linjattu nykyisen satamapenkereen kohdalle. Rata ei ole enää liikennekäytössä, mutta ratapenkka on vielä olemassa Vallilan siirtolapuutarhan pohjoispuolella lounaaseen, Mäkelänrinteen lukion eteläpuolelle. Nyt suunniteltu raitiotien linjaus ja nopean pyöräliikenteen väylä, Baana, sijaitsevat rinnakkain Mäkelänrinteen uintikeskukselle asti, jossa Baana nousee suunnitellulle ylikulkusillalle ja raitiotie jatkaa Mäkelänrinteen uintikeskuksen pysäköintipaikan reunaa myöten Mäkelänkadulle.

Puistoon rakennettava uusi, raitiotietä varten rakennettava osuus on suunniteltu Vallilanlaakson puiston länsiosan eteläreunaan, jossa ympäristöön ja puiston käyttömahdollisuuksiin tulee muutoksia. Raitiotien kaltevuusvaatimuksien johdosta puiston eteläreunassa joudutaan leikkaamaan maastoa. Suurin muutos tulee Mäkelänrinteen uintikeskuksen

kohdalle, jossa raitiotie alittaa uuden ylikulkusillan. Raitiotien ja olemassa olevan ratakuilun välinen kolmiomaisen alueen (noin 1000 m²) käyttö tulee rajoitetuksi, johtuen ratakuilun ja raitiotielinjan yhteisistä estevaikutuksista. Alue ei ole sijainniltaan parasta käyttöpuistoa, eikä siinä ole puistotoimintoja. Alue on saavutettavissa raitiotielinjan toteuttamisen jälkeenkin Vallilantaival puistokäytävän kautta

Maaston leikkaukset tullaan maisemoimaan puistoympäristöön sopiviksi. Ylikulkusiltaa suunnitellaan tavallista siltaa leveämmäksi, maastoon ja puistoympäristöön sopivaksi rakenteeksi, joka olisi puiston maisemallinen ja toiminnallinen solmukohta. Puiston käyttömahdollisuudet, esim. käytäväverkosto ja liikuntapaikat säilyvät.

Raitiotien nopeusrajoitusta Vallilanlaaksossa ei ole vielä päätetty. Rata-alue pyritään erottamaan muusta maankäytöstä siten, ettei sinne ekeytymistä vahingossa ja näkemäalueet radan vierellä ovat hyvät. Suunniteltu linjaus ei katkaise puiston nykyisiä jalankulkureittejä ja ylityspaikat ovat nykyisten kulkureittien kohdilla. Tasoylityspaikkojen järjestelyt suunnitellaan siten, että liikkuminen kaikilla kulkumuodoilla on turvallista ja sujuvaa, esimerkiksi liikennevaloin. Raitiovaunujen nopeus määritetään liikenneympäristöön sopivaksi.

Elintärkeitä virkistysmahdollisuuksia tuhotaan lähiympäristöstä ja kaavaratkaisu heikentää kaupunkiluonnon selviytymismahdollisuuksia. Alueen pienentäminen heikentää luontoarvoja ja maakuntakaavoituksen ekologinen yhteys tuhottaisiin.

Vastine

Lähiympäristön virkistysmahdollisuudet eivät olennaisesti muutu. Raitiotielinja noudattaa pääosin nykyisen ratapohjan linjausta, joka on ollut jo yli 40 vuotta Vallilanlaakon puistoa ja sen toimintoja erottava tekijä. Radan ylityspaikat säilyvät samoissa kohdissa kuin nykyisin. Poikkeuksena siirtolapuutarhan pohjoisen portin luona oleva kesäisin käytössä ollut poikittainen reitti, joka ei enää olisi käytössä kesäaikana, kun siirtolapuutarha on avoinna.

Raitiovaunun läntisintä osaa suunnitellaan puistoalueelle jonka keskiosassa kasvaa paikoin vanhoja kookkaita puita. Raitiolinja ja baana linjataan puustoisien laakson keskiosan kautta, josta puita tullaan poistamaan. Uuden linjauksen reunamille, sen molemmin puolin, jää puustovyöhykkeet.

Puistoalueen pienentäminen raitiotielinjauksen ja sen vierelle sijoitetun baanin leveydeltä, ei heikennä alueen luontoarvoja. Nykyisen satamaradan pohjoispuolella on linnustollisesti arvokas kohde, (arvoluokka III) Vallilan kasvitieteellinen puutarha. Linnustollisesti arvokkaan kohteen koko on 9,84 ha. Uuden ratalinjauksen vaatima alue on pinta-alaltaan

hyvin pieni verrattuna linnustollisesti arvokkaan kohteen kokonaispinta-alaan, eikä siten vaaranna luontokohteen kokonaisarvoa.

Maakuntakaavassa, Uudenmaan neljännen vaihekaavan viherrakenne ja kulttuuriympäristön osassa (Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi 24.5.2017), ei alueelle ole osoitettu ekologista yhteyttä). Helsingin uuden yleiskaavan teemakartassa ”virkistys ja viherverkosto 2050” vihersormia yhdistävä viherlinja kulkee Vallilanlaakson kautta.

Hankkeessa ei ole arvioitu vaikutuksia Yliopiston kasvitieteelliseen puutarhaan eikä Isonniityn asuinalueeseen monine päiväkohteineen ja leikki puistoineen

Vastine

Asemakaavan ja asemakaavamutoksen laadinnan yhteydessä arvioidaan kaavan ympäristövaikutuksia lähialueille.

Havainnekuvat kaunistelevat (ei turva-aitoja, melusuojuuksia, ylikulkusiltoja); aiheutuvan melun määrää vähätellään; tärinä vaikuttaa siirtolapuutarhan mökkeihin ja perustuksiin

Vastineet

Asukastilaisuudessa 10.10.2017 esitetyt havainnekuvat olivat luonnoksia. Havainnekuvilla oli mm. esitetty rata-alue reikäbetonikivetyksellä, vaikka se tullaan suunnittelemaan nurmipäälysteisenä ratana. Ensimmäiset havainnekuvaluonnokset havainnoivat miten raitiotie soveltuu maastoon ja sen mittakaavaa. Havainnekuvat tullaan korjaamaan paremmin suunnitelmaa vastaavaksi.

Raitiotien aiheuttaman melun määrä Vallilanlaakson puistoon tutkitaan. Suurin melunlähde on Hämeentie ja Mäkelänkatu. Raitiotie, joka kulkee nurmipäälysteisellä radalla, on hiljainen.

Raideliikenne perustetaan paalulaatalle siirtolapuutarhan kohdalla, mikä estää värähtelyn siirtymisen siirtolapuutarhan mökkeihin.

Uusi yleiskaava sallii asukkaille tärkeän Isonniityn liikuntanurmen rakentamisen

Vastine

Uusi Helsingin yleiskaava (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) on maankäytön strateginen suunnitelma, jossa näytetään laajasti maankäytön suuntaviivoja. Mäkelänkadun varsi on kantakaupunkia, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä

kaupunkikulttuurin alueena. Isonniityn alueelta on yleiskaavassa osoitettu myös kaksi viheryhteyttä, toinen Käpylän liikuntapuiston ja toinen Pasilan suuntaan. Viheryhteydet ovat laajojen virkistysalueiden välisiä, sijainniltaan ohjeellisia yhteyksiä, viherakseleita tai puistojen sarjaa, joka palvelee virkistys- ja/tai ekologisena yhteytenä. Alueiden suunnittelussa viheralueet tulee liittää luontevasti toisiinsa. Kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyksien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys on otettava huomioon. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen. Tarvittaessa rakennetaan vihersiltoja tai -alikulkuja.

Nykyisen asemakaavan vastaisesti sulkee siirtolapuutarhan pohjoisen kulkutien ja portin käytön, joka kuitenkin on edellytetty suojelukaavassa. Siirtolapuutarhan asemakaava edellyttää portin pitämisen auki kesäaikaan päivisin ajalla 1.5.–15.9.

Vastine

Vallilan siirtolapuutarhan asemakaava vahvistettiin 27.1.2012. Asemakaavassa on merkintä neljän portin aukipitämisvelvoitteesta kesäaikaan. Tavoitteena oli vapaan kulun salliminen siirtolapuutarhan kautta pohjois–eteläsuunnassa Vallilanlaakson poikki aikana, jolloin siirtolapuutarha on avoinna.

Uudessa suunnittelutilanteessa, jossa tarkastellaan laakson poikki johdettuja virkistysreittejä, arvioitiin että siirtolapuutarhan läpi kulkevan reitin toimivuus ei ole paras mahdollinen. Vallilanpuiston saavutettavuuteen ja nykyisen kaltaisen palvelutason ylläpitoon riittää kaksi ympäri vuoden toimivaa raitotien ylikulkua. Siirtolapuutarhaan jää vielä kolme porttia (etelä, itä- ja länsiportit) joita pidetään kesäaikaan auki ja joiden kautta siirtolapuutarhan ja puistoalueen välillä liikkuminen on mahdollista tulevaisuudessa.

Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy kannattaa 26.10.2017 mielipiteessään asemakaavan muutosta/raitiotien rakentamista. Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy on aikaisemmin jättänyt alustavat luonnossuunnitelmat uintikeskuksen laajentamisesta ja jättänyt kaavoitusta koskevan hakeuksen, jotta kaavaa muutettaisiin siten, että se mahdollistaa uintikeskuksen laajentamisen.

Edellä olevaan perustuen esitämme, että asemakaava ja raitiotie toteutetaan siten, että se mahdollistaa myös uintikeskuksen laajentamisen esitetyin tavoin. Alueen kehittämisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista sijoittaa raitiotiepysäkki uintikeskuksen välittömään läheisyyteen, mikä parantaisi uintikeskuksen tavoitettavuutta ja palveluja.

Vastine

Mäkelänrinteen uintikeskuksen laajentuminen on mahdollista. Raitiotielinjaa suunnitellaan puistoalueelle Vallilanlaaksoon, jossa etäisyys Mäkelänrinteen uintikeskuksen tontinrajaan on vähintään 20 metriä.

Helsingin yliopiston ja Helsingin yliopistokiinteistöt Oy:n

27.10.2017 esittävät kannanotossaan, että kannattavat esitettyä Vallilanlaakson asemakaavaa ja asemakaavan muutosta perustein, että esitetty uusi raitiotie parantaa oleellisesti yhteyksiä Pasilan asemalle ja länteen päin sekä tekee yhteyden metroonkin huomattavasti sujuvammaksi. Lisäksi esitetty raitiotielinja parantaa myös kasvitieteellisen puutarhan joukkoliikenneyhteyksiä. Nurmipohjainen raitiotie, jossa muu ajoneuvoliikenne on kielletty, on hienovarainen tapa hoitaa liikenneyhteys puistoa säilyttäen. Hankkeen jatkovalmisteluissa tulee suunnitella riittävän hyvät ja sujuvat kulkureitit raidelinjan pysäkiltä kampukselle.

Vastine

Kumpulan kampuksen alueen tulevassa, tarkemmassa suunnittelussa huomioidaan yhteystarpeet kampuksen ja Hämeentien raitiotiepysäkkien välillä.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 10.10.2017

Asukastilaisuudessa esiteltiin Kalastaman raitiotieliikenteen yleissuunnitelma, Hermannin rantatien asemakaavaluonnos ja Vallilanlaakson asemakaavaluonnos ja asemakaavan muutosluonnos.

Paikalla oli noin 50 osallistujaa. Tilaisuus oli näyttelytila Laiturilla 10.10.2017 klo 17.39–19.30 välisenä aikana. Aiheiden alustuksien ja yleisen keskustelun jälkeen siirryttiin suunnittelijoiden kanssa keskustelemaan pienemmissä ryhmissä.
